

Digitala läkarbesök i primärvården – en intervjustudie med fokus på arbetsmiljö

Hanna Fernemark, doktorand LiU, ST-läkare i
allmänmedicin, RÖ

Carin Ericsson, utvecklingsledare RÖ

Per Nilsen, professor LiU

Ida Seing, fil dr LiU

Janna Skagerström, med dr RÖ

Bakgrund

- Digitala vårdmöten i Sverige sedan 2014.
- 2019: 1 miljon besök hos privata, digitala vårdgivare.
- Februari-mars 2020: ökning med 60% hos privata digitala vårdgivare.
- Coronapandemin: accelererad utveckling...
- Begränsad forskning hittills (fokus på patienternas upplevelse) om den psykosociala miljön och arbetsrelaterade aspekter

Arbetsmiljöproblem i vården

- Sjukskrivningar
- Psykisk ohälsa
- Psykiatriska diagnoser
- Dålig arbetstillfredsställelse
- Rekryteringsproblem
- Brist på specialister i primärvården
- Vård i förändring

Frågeställningar

1. Hur upplever läkare digitala primärvårdsmöten med avseende på arbetsmiljön?
2. Vilka styrkor/svagheter har digitala primärvårdsmöten med läkare jämfört med traditionella möten?

1. Hur upplever läkare digitala primärvårdsmöten med avseende på arbetsmiljön?

Intervjuer 2019 med 28 st. digitalt verksamma läkare, både privatanställda (11 st.) och regionanställda (17 st.), i 4 regioner och 4 privata företag

Kvalitativ innehållsanalys på basis av Krav-Kontroll-Stöd-modellen:

- **Krav:** Psykologiska/fysiska, arbetsbelastning, etc.
- **Kontroll:** Autonomi vad gäller arbetsuppgifter, planering, etc.
- **Socialt stöd:** Stöd från kollegor, ledning, patienter

Demografi

Characteristic	Number (%)
Sex	
Male	12 (43)
Female	16 (57)
Age	
28–39 years	10 (36)
40–49 years	10 (36)
50–63 years	8 (28)
Level of medical training	
Specialist in primary care medicine	18(64)
Resident in primary care medicine*	8(28)
Specialist in other specialty than primary care	1(4)
Not specialist or resident	1(4)
Employer	
Publicly funded health care	17 (61)
Private company	11 (39)
Type of work	
Combined digital work with traditional consultation	25 (89)
Digital work exclusively	3 (11)

Resultat

**Kontroll
över
arbets-
situationen**

**Autonomi
Kompetens
Teknologi**

**Arbets-
situationens
krav**

**Arbetsbelastning
Patientsäkerhet
Resursanvändning**

**Socialt stöd i
arbetet**

**Kollegor
Chefer
Patienter**

Kontroll över arbetssituationen

Medarbetarens möjlighet att organisera, ta egna initiativ och möjlighet till egna beslut.

Autonomi

”Jättebra att jag kunde styra över schemat. Det var jag som bestämde vilka tider jag ska jobba och ska jag jobba hemifrån eller från jobbet.”
[#2]

Kompetens

”Att jobba bara digitalt, det tycker jag inte är en lösning, just på grund av att jag kan inte tänka mig att du kan behålla din kompetens om du bara jobbar digitalt.” [#6]

Teknologi

”Ja, det är den tekniska utmaningen att vi inte jobbar i vårt journalsystem primärt utan vi jobbar ju i ett annat system. För att det ska bli riktigt effektivt så ska det integreras med vårt befintliga journalsystem” [#28]

Arbetssituationens krav

Fysiska, psykologiska, sociala eller organisatoriska aspekter på arbetet som kräver fysisk och/eller psykisk ansträngning.

Arbetsbelastning

“Arbetsbelastningen var ju ganska låg, det var ju väldigt enkla fall att lösa på den där kvarten oftast, så att det var inte något större, större problem. Man hann med det där utan några problem” [#3]

Patientsäkerhet

*”För jag tänker t.ex. ibland när man har patienter med väldigt dålig svenska då kan jag, och jag tror faktiskt väldigt många med mig, känner att det är bättre med ett mottagningsbesök, där man verkligen kan bena ur saker och prata liksom face to face.”
[#17]*

Resursanvändande

*Och jag kan tycka idag sjukvården är väldigt, väldigt tillgänglig för ganska unga friska individer .. Men dom som faktiskt är .. mest svårt sjuka kan det nog va ett komplicerat system för och svårt att komma till.
[#15]*

Arbetssituationens stöd

Det sociala stödet på arbetsplatsen innebär bl.a. hjälpsamma interaktioner med kollegor och överordnade.

Kollegor

"...framför allt i det här gemensamma forumet, finns en fantastisk hjälp mellan kollegor som stöttar varandra och hjälper både i arbetsmiljöfrågor men också i praktiska frågor. Men också kunskapsmässigt om patienter... Tiden finns inte i den vanliga vården att ha den kontakten med kollegorna..." [#20]

Överordnade

Arbetsmiljömässigt så tycker jag väl att mycket är bra, men att det har mycket har försämrats... Från arbetsgivaren tycker jag att det har blivit sämre från deras sida, tyvärr. Jag tror att dom skulle gynnas av att vara lite mer måna om sina medarbetare. Jag tror att det ställer högre krav när man jobbar på distans än på en fysisk arbetsplats..." [#25]

Patienter

"Alltså jag sa till dig i början att jag har aldrig haft så nöjda patienter så där en efter varannan, alla är nöjda med vad du gör. Så det är inte dom mest komplexa fallen och dom mest komplexa sjukdomar, men ändå, det är patienten som har behov av en lösning för ett symptom som stör dom. Du löser det snabbt, smidigt för alla och för dig, så jag tror att alla är nöjda med den här varianten." [#6]

Summering

Digitalt verksamma läkare upplever:

- Hög grad av kontroll, stor autonomi men kompetensutvecklingen kan bli lidande och vissa teknikproblem förekommer
- Lägre krav och adekvat arbetsbelastning – mer tid till fritid och familj
- Gott stöd från kollegor, ledning och patienter, men inte alla kollegor är positiva

→ *Positiv bild förmedlas beträffande att kunna kombinera digitala och fysiska patientmöten*

Linköpings universitet

Kontakt:

Hanna.Fernemark@liu.se